

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра харчових технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри

протокол № 1 від 28.08.2026 р.

Завідувач кафедри

 А.О. ЧЕРНЕГА

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

 Л.С.Ю. СОКОЛЮК
28.08.2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Стандартизація та управління якістю

Освітній рівень: другий (магістерський)

Галузь знань: D «Бізнес, адміністрування та право»

Спеціальності: D7 Торгівля

Освітня програма: «Торговельне підприємництво в аграрній сфері»

Факультет: економіки, підприємництва та інформаційних технологій

Умань – 2026 рік

Робоча програма освітнього компонента «Стандартизація та управління якістю» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю D7 «Торгівля», освітньою програмою «Торговельне підприємництво в аграрній сфері».
- Умань: УНУ, 2026. - 15 с.

Розробники: Віталій ЛЮБИЧ, д. с.-г. н., професор; Ольга ДРОЗД, д. с.-г. н., доцент.

Відомості про розгляд і затвердження наведено на титульній сторінці.

© Уманський національний університет, 2026

© В.В. Любич, О.О. Дрозд, 2026

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показника	Денна форма	Дистанційна форма
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Обов'язковий	Обов'язковий
Галузь знань: D «Бізнес, адміністрування та право»	Рік підготовки: 1	Рік підготовки: 1
Спеціальність: D7 «Торгівля» Предметна спеціальність (спеціалізація): не передбачено	Семестр: 1	Семестр: 1
Кількість кредитів ЄКТС - 4 Загальна кількість годин - 120	Лекції: 22 год.	Лекції: 6 год.
Мова викладання: українська	Практичні / семінарські: 26 год.	Практичні / семінарські: 4 год.
Пререквізити: не передбачено	-	-
	-	Асинхронна: 14 год.
Постреквізити: Управління торговельною діяльністю; Інфраструктура аграрного ринку та агротрейдинг;	Самостійна робота: 72 год.	Самостійна робота: 96 год.
Індивідуальне завдання: не передбачено	Вид контролю: екзамен	Вид контролю: екзамен

2. МЕТА, ПЕРЕДУМОВИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета освітнього компонента: формування у здобувачів здатності застосовувати принципи та інструменти стандартизації й управління якістю, оцінювати якість аграрної продукції за встановленими вимогами, обґрунтовувати управлінські рішення та розробляти заходи із забезпечення і підвищення якості у підприємницькій та торговельній діяльності.

Результати навчання освітнього компонента:

Шифр ПРН ОП	Результат навчання	Методи навчання	Методи / засоби оцінювання
ПРН 6	Розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність.	проблемне і проєктне навчання; кейс-метод; розроблення схем контролю якості; проєктування елементів системи управління якістю; робота з нормативними документами	A3 - кейс з організації контролю якості та управлінського рішення; A4 - проєкт заходів із забезпечення якості / фрагмент СУЯ та захист; екзаменаційний кейс
ПРН 8	Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких та торговельних структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень.	практикоорієнтоване навчання; аналіз стандартів і нормативних вимог; практична оцінка показників якості; порівняльний аналіз; кейс-метод	A1 - аналітична робота з нормативних документів; A2 - серія практичних робіт з оцінювання якості продукції; A3 - управлінський кейс; A4 - проєкт; екзамен

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Модуль 1. Теоретичні основи стандартизації

Тема 1. Тенденції розвитку стандартизації і управління якістю в Україні. Історичний огляд розвитку стандартизації в Україні та світі. Функції і мета стандартизації. Терміни і поняття у сфері стандартизації. Значення якості аграрної продукції та роль стандартизації у підвищенні її якості й конкурентоспроможності.

Тема 2. Державна система стандартизації. Організаційні основи стандартизації в Україні. Органи та служби стандартизації. Категорії, види та об'єкти стандартів. Порядок розроблення, затвердження та впровадження стандартів. Нагляд і контроль за додержанням установлених вимог.

Тема 3. Міжнародна система стандартизації. Роль міжнародної стандартизації у торговельно-економічних відносинах. Міжнародні організації зі стандартизації. Участь України у міжнародній та європейській діяльності зі стандартизації. Міжнародні стандарти та їх використання.

Тема 4. Методичні основи стандартизації. Принципи та методи стандартизації: уніфікація, типізація, агрегування, комплексна та випереджувальна стандартизація, штрихове кодування. Види стандартизації.

Модуль 2. Показники якості продукції та методи контролю

Тема 5. Якість продукції, показники якості та їх характеристика / Product quality, quality indicators and their characteristics. Основні терміни у сфері управління якістю. Класифікація показників якості. Фактори, що впливають на якість товару. Конкурентоспроможність і якість продукції.

Тема 6. Види, методи і різновиди контролю якості продукції. Методи оцінювання показників якості аграрної продукції. Види та методи контролю якості. Форми вираження оцінок показників якості. Атестація якості.

Тема 7. Стандартизація зернових і зернобобових культур / Standardization of grain and leguminous crops. Показники якості зерна різного цільового призначення. Ознаки свіжого зерна, зараженість, засміченість, натура, склоподібність, схожість. Вимоги стандартів до показників якості основних зернових і зернобобових культур.

Тема 8. Стандартизація технічної продукції. Показники якості олійних культур, цукрових буряків і хмелю. Стандартизація борошна і круп.

Тема 9. Стандартизація плодової продукції. Технологічні показники, що нормуються стандартами для плодів. Вимоги до якості зерняткових, кісточкових і ягідних культур.

Тема 10. Стандартизація овочевої продукції. Технологічні показники, що нормуються стандартами для овочів. Вимоги до якості картоплі, коренеплодів, цибулевих овочів, білоголової та цвітної капусти.

Модуль 3. Управління якістю продукції рослинництва

Тема 11. Основи управління якістю продукції. Основні поняття у сфері управління якістю. Фактори, що впливають на якість продукції. Розвиток контролю якості та вітчизняний досвід управління якістю. Рівні якості продукції.

Тема 12. Управління якістю продукції. Досвід управління якістю в країнах Європи, Японії та США. Розвиток концепції загального управління якістю. Основні підходи до систем управління якістю в аграрній сфері.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів	Кількість годин									
	денна форма					дистанційна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	пр	інд	с.р		л	п р	асин хр	с.р
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи стандартизації										
Тема 1. Тенденції розвитку стандартизації і управління якістю в Україні.	10	1	2		7	10			1	9
Тема2. Державна система стандартизації.	10	1	2		7	10	1		2	7
Тема3. Міжнародна система стандартизації	10	2	2		6	10			1	9
Тема4. Методичні основи стандартизації.	10	2	2		6	10	1	1		8
Разом за модулем	40	6	8	-	26	40	2	1	4	33
Модуль 2										
Змістовий модуль 2. Показники якості продукції, методи контролю										
Тема 5. Product quality, quality indicators and their characteristics / Якість продукції, показники якості і їх характеристика.	10	2	2		6	10	1	1		8
Тема 6. Види, методи і різновидності контролю якості продукції.	10	2	2		6	10				10
Тема 7. Standardization of grain / Стандартизація зернових і зернобобових культур.	10	2	2		6	10	1	1	2	6
Тема 8. Стандартизація технічної продукції.	10	2	2		6	10			2	8
Тема 9. Стандартизація плодової продукції.	10	2	2		6	10			2	8
Тема10. Стандартизація овочевої продукції.	10	2	4		4	10			2	8
Разом за модулем	60	12	14	-	34	60	2	2	8	48
Модуль 3										
Змістовий модуль 3. Управління якістю продукції рослинництва										
Тема11. Основи управління якістю продукції.	10	2	2		6	10	1	1	2	6
Тема12. Управління якістю продукції.	10	2	2		6	10	1			9
Разом за модулем	20	4	4	-	12	20	2	1	2	15
Усього годин	120	22	26		72	120	6	4	14	96

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Денна форма, год.	Дистанційна форма, год.
1	Семінарські заняття не передбачено.	—	—
	Разом	—	—

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Денна форма, год.	Дистанційна форма, год.
1	Структура та зміст стандартів різних категорій та видів / Structure and content of standards of different categories and types.	2	—
2	Оцінка якості зерна злакових культур.	2	—
3	Оцінка якості насіння олійних культур.	2	—
4	Оцінка якості картоплі продовольчого призначення.	2	1
5	Оцінка якості моркви продовольчого призначення.	2	1
6	Оцінка якості буряків столових.	2	—
7	Оцінка якості плодів зерняткових культур.	2	1
8	Оцінка якості плодів кісточкових культур.	2	—
9	Оцінка якості ягідних культур.	2	—
10	Оцінка якості винограду різного цільового призначення.	4	—
11	Оцінка якості часнику свіжого.	2	1
12	Стандартизація сушеної плодоовочевої продукції та грибів.	2	—
	Разом	26	4

7.1. АСИНХРОННА НАВЧАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ (ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА)

№	Назва теми / завдання	Кількість годин
1	Тенденції розвитку стандартизації: опрацювання термінології та формування короткої аналітичної схеми ролі стандартизації у забезпеченні якості.	1
2	Державна система стандартизації: аналіз видів нормативних документів, органів і процедур стандартизації.	2
3	Міжнародна стандартизація: порівняння функцій ISO, IEC та Codex Alimentarius і напрямів участі України.	1
4	Стандартизація зернових і зернобобових культур: аналіз вимог до ключових показників якості.	2
5	Стандартизація технічної продукції: аналіз показників якості та вимог до окремих видів сировини і продуктів.	2
6	Стандартизація плодової продукції: порівняння нормованих показників якості для різних груп плодів.	2
7	Стандартизація овочевої продукції: аналіз нормованих показників і формування висновку щодо відповідності.	2
8	Основи управління якістю: розроблення схеми контролю якості та пропозицій щодо підвищення результативності.	2
Разом		14

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Завдання / тема	Денна, год.	Дистанційна, год.
1	Порівняльна матриця міжнародних організацій зі стандартизації (ISO, IEC, Codex Alimentarius), їх функцій та сфер діяльності.	7	9
2	Порівняльний аналіз видів нормативних документів у сфері стандартизації, їх призначення та сфер застосування.	7	7
3	Аналіз взаємозв'язку конкурентоспроможності та якості продукції; визначення ролі технічного контролю якості.	6	9
4	Вибір і обґрунтування методів оцінювання якості для заданого виду аграрної продукції.	6	8
5	Аналіз інформації для маркування продукції та її значення для споживача і виробника.	6	8
6	Аналіз підходів до сертифікації систем якості підприємства та підготовка структурованого висновку.	6	10
7	Класифікація витрат на якість на основі запропонованої виробничо-торговельної ситуації.	6	6
8	Розроблення послідовності дій із впровадження системи управління якістю на підприємстві.	6	8
9	Аналітична схема взаємозв'язку стандартизації, сертифікації та управління якістю на підприємстві.	6	8
10	Порівняльний аналіз підходів до управління якістю в країнах Європи, Японії та США.	4	8
11	Розроблення схеми вхідного, операційного та вихідного контролю якості для заданого товарного процесу.	6	6
12	Підготовка фрагмента системи управління якістю підприємства на основі принципів ISO 9001 з обґрунтуванням запропонованих заходів.	6	9
Разом	72	96	

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Не передбачено.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для досягнення заявлених ПРН застосовуються такі методи та освітні технології:

- проблемне та практикоорієнтоване навчання з використанням професійних ситуацій у сфері стандартизації, торгівлі та управління якістю;
- керована робота з нормативними документами і стандартами, порівняльний аналіз вимог та побудова матриць відповідності;
- практичне оцінювання показників якості аграрної продукції, інтерпретація результатів і формулювання висновків про відповідність;

- кейс-метод і метод «дерева рішень» для вибору способів контролю якості та обґрунтування управлінських рішень;
- проєктне навчання: розроблення схем контролю, заходів із забезпечення якості та фрагмента системи управління якістю підприємства;
- дискусії, презентації та короткий захист професійних рішень;
- цифрові освітні технології, Moodle, асинхронна взаємодія для дистанційної форми та самостійна робота з науковими, навчальними і нормативними джерелами.

11. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Система оцінювання побудована від результатів навчання. Кількість оцінюваних робіт визначено логікою освітнього компонента: окремо перевіряються робота з нормативними вимогами, практична оцінка якості продукції, прийняття управлінського рішення та проєктування заходів із забезпечення якості. Для освітнього компонента з екзаменом передбачено 70 балів поточного оцінювання та 30 балів за екзамен.

11.1. Розподіл балів за формою підсумкового контролю «екзамен»

Оцінювана робота	ПРН, що перевіряються	Денна форма	Дистанційна форма
1. Аналітична робота з нормативних документів і систем стандартизації	ПРН 8	10	10
2. Серія практичних робіт з оцінювання якості аграрної продукції за вимогами стандартів	ПРН 8	10	10
3. Кейс з організації контролю якості та прийняття управлінського рішення	ПРН 6, ПРН 8	15	15
4. Проєкт заходів із забезпечення якості / фрагмент системи управління якістю підприємства + короткий захист	ПРН 6, ПРН 8	20	20
5. Наукова робота	ПРН 6, ПРН 8	10	10
6. Модульні контролю	ПРН 6, ПРН 8	5	5
Разом поточне оцінювання		70	70
Екзамен	ПРН 6, ПРН 8	30	30
Загальна сума		100	100

До екзамену допускається здобувач, який виконав установлені робочою програмою обов'язкові роботи та набрав за поточним оцінюванням не менше 35

балів, якщо інше не встановлено чинним Положенням УНУ про оцінювання результатів навчання.

Пропущені роботи виконуються у формі рівноцінного завдання або відпрацьовуються у погоджений з викладачем строк до підсумкового контролю. Прострочення регулюється правилами виконання робіт і не підміняє академічні критерії якості результату.

Командна робота допускається лише за умовою конкретного завдання. У такому разі фіксуються ролі та індивідуальний внесок, а оцінка результату кожного здобувача визначається індивідуально. Дозволені джерела, технічні засоби та режим використання ІІІ визначаються розділом 12 і умовами роботи.

Екзамен (30 балів) включає: теоретико-концептуальну частину в прикладному контексті - 8 балів; комплексне завдання / кейс з оцінювання якості та управлінського рішення - 16 балів; коротке усне обґрунтування рішення або відповіді на уточнювальні питання - 6 балів.

11.2. Критерії оцінювання

Вид роботи	Критерії	Рівні виконання / показники	Бали
1. Аналітична робота з нормативних документів	коректність визначення виду та сфери дії нормативного документа; правильність інтерпретації вимог; порівняння підходів; обґрунтованість висновку; належне посилання на використані джерела	9-10 - вимоги визначено й інтерпретовано коректно, висновок доказовий; 7-8 - загалом правильний аналіз з окремими неточностями; 5-6 - частковий аналіз, неповне обґрунтування; 0-4 - суттєві помилки або відсутність валідного аналізу	10
2. Серія практичних робіт з оцінювання якості продукції	правильність виконання процедур і розрахунків; коректне використання показників якості; зіставлення результатів з установленими вимогами; інтерпретація; обґрунтованість висновку про відповідність	22-25 - серію виконано коректно, висновки повні й доказові; 18-21 - переважно правильне виконання з незначними похибками; 15-17 - базове виконання з окремими суттєвими прогалинами; 0-14 - результат не підтверджує достатнього володіння процедурою оцінювання	10
3. Кейс з організації контролю якості та управлінського рішення	виявлення проблеми; вибір виду і методів контролю; аналіз даних / вимог; розгляд альтернатив; обґрунтованість і реалістичність управлінського рішення	13-15 - комплексний аналіз і обґрунтоване рішення; 10-12 - правильне рішення з окремими недоліками; 6-9 - частковий аналіз і недостатньо обґрунтоване рішення; 0-5 - проблема не розв'язана або рішення невалідне	15
4. Проект заходів із забезпечення	логічність системи заходів; відповідність проблемі та цілям якості; інтеграція	18-20 - цілісний професійний проект з чіткими показниками ефективності та переконливим	20

якості / фрагмент СУЯ + захист	стандартизації, контролю і управління; реалістичність; визначення показників ефективності; якість захисту та здатність пояснити власні рішення	захистом; 14-17 - якісний проєкт з окремими недоліками; 10-13 - базовий проєкт з прогалинами в інтеграції або обґрунтуванні; 0-9 - фрагментарний або непридатний результат	
Наукова робота	опублікування тез, виступ на студентському гуртку, виступ на науковій студентській конференції	9–10 – науково й комунікативно якісно; 7–8 – окремі недоліки; 5–6 – зміст або презентація неповні; 0–4 – результат не демонструє ПРН	10
Модульні контролю	розуміння ключових понять і моделей; застосування до ситуаційного завдання; коректність висновку	9–10 – повний і логічний розв’язок; 7–8 – переважно правильний; 5–6 – частковий; 0–4 – доказ досягнення ПРН недостатній.	5
Екзамен	теоретико-концептуальна коректність; застосування стандартів і принципів управління якістю до професійної ситуації; правильність оцінювання; обґрунтованість управлінського рішення; здатність пояснити логіку відповіді	27-30 - повне й доказове інтегроване виконання; 22-26 - правильне виконання з окремими неточностями; 18-21 - базовий рівень, часткове обґрунтування; 0-17 - результат не демонструє достатнього досягнення ПРН	30
Разом			100

11.5. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Національна оцінка для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
74-81	C	зараховано
64-73	D	зараховано
60-63	E	зараховано
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням освітнього компонента

12. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Здобувачі самостійно виконують навчальні та контрольні завдання, належно цитують використані джерела, декларують повторне використання власних раніше створених матеріалів (якщо воно допускається) та дотримуються визначених для кожної оцінюваної роботи правил співпраці й допомоги.

Навчально-методичні матеріали:

- матеріали лекцій і презентації за темами освітнього компонента;
- методичні матеріали та завдання до практичних занять з оцінювання якості продукції;
- завдання і рекомендації для самостійної та асинхронної роботи;
- комплект нормативних документів і стандартів, необхідних для виконання навчальних завдань;
- банк тестових, кейсових і проєктних завдань, критерії оцінювання та екзаменаційні матеріали;
- електронний навчальний курс у Moodle УНУ.

Матеріально-технічне забезпечення: комп'ютерна техніка, мультимедійне обладнання, доступ до мережі Інтернет та Moodle; зразки нормативних документів, табличні й довідкові матеріали, що використовуються під час практичного оцінювання якості.

Електронний навчальний курс: [Moodle - «Стандартизація та управління якістю»](#)

14. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Котляр М. А., Топольник В. Г. Метрологія, стандартизація, сертифікація і управління якістю : навчальний посібник. Київ : Магнолія-2006, 2019. 212 с.
2. Подпряттов Г. І., Войцехівський В. І., Насіковський В. А. Стандартизація та управління якістю продукції рослинництва : навчальний посібник. Київ : ЦІТ, 2024. 318 с.
3. Баль-Прилипко Л. В., Слободянюк Н. М., Поліщук Г. Є., Паска М. З., Буряк В. Є. Стандартизація, метрологія, сертифікація та управління якістю : підручник. Київ : ЦП «Компринт», 2017. 572 с.

4. Мулярчук О., Козіна Т. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Стандартизація та управління якістю продукції рослинництва». 2024. 95 с.

5. Клименко М. О., Скрипчук П. М. Метрологія, стандартизація і сертифікація в екології : підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 366 с.

Додаткові

1. Kyriacou M. C., Roupheal Y. Towards a new definition of quality for fresh fruits and vegetables. *Scientia Horticulturae*. 2018.

2. Гавриляк М. Я., Шестопап Г. С. Системний підхід до безпечності харчової продукції в ЄС та Україні. *Товарознавчий вісник*. 2017. Вип. 10. С. 5-13.

3. Awuchi C. G. HACCP, quality, and food safety management in food and agricultural systems. 2022.

4. Pan G. Research on Quality and Safety Problems and Solutions in Grain Collection and Storage and Logistics Transportation. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. 2023.

5. Bazhal M., Koutchma T. Ukraine as a food and grain hub: Impact of science and technology development on food security in the world. *Frontiers in Food Science and Technology*. 2022.

6. Міжнародна фінансова корпорація. Посібник з питань безпечності харчових продуктів. 2020. 134 с.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Уманський національний університет. Офіційний вебсайт.
<https://udau.edu.ua/>

2. Moodle Уманського національного університету.
<https://moodle.udau.edu.ua/>

3. Наукова бібліотека Уманського національного університету.
<https://library.udau.edu.ua/>

4. Законодавство України: офіційний вебпортал Верховної Ради України.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main>

5. Каталог національних стандартів та кодексів усталеної практики.
<http://uas.org.ua/ua/natsionalniy-fond-normativnih-dokumentiv/katalog-normativnih-dokumentiv-2/>

6. Каталог нормативних документів України.
<http://csm.kiev.ua/nd/nd.php?b=1>

16. ВИЗНАННЯ ТА ПЕРЕЗРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

НАВЧАННЯ

Визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих в інших закладах освіти, за програмами академічної мобільності, а також у неформальній та інформальній освіті, здійснюється відповідно до законодавства України та чинних локальних нормативних актів Уманського національного університету. Рішення приймається за результатами зіставлення змісту, обсягу та фактично досягнутих результатів навчання з вимогами цього освітнього компонента.